

Werkinstructie Arbeidstijd
Arbeidstijden jeugdigen W
jeugdigen Werkinstructie A
Werkinstructie Arbeidstijder
Arbeidstijden jeugdigen Wer
jeugdigen Werkinstructie Ar
Werkinstructie Arbeidstijder
Arbeidstijden jeugdigen Wer
jeugdigen Werkinstructie Ar
Werkinstructie Arbeidstijder
Arbeidstijden jeugdigen Wer
jeugdigen Werkinstructie Ar
Werkinstructie Arbeidstijder
Arbeidstijden jeugdigen Wer
jeugdigen Werkinstructie Ar
Werkinstructie Arbeidstijder
Arbeidstijden jeugdigen Wer

Nederlandse Arbeidsinspectie
Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Werkinstructie Arbeidstijden jeugdigen

Wettelijke grondslag:
Arbeidsomstandighedenwet

Onderwerp

Proceseigenaar

Arbeidstijden jeugdigen

Nederlandse Arbeidsinspectie

Werkinstructies worden geschreven voor intern gebruik uitgaande van de kennis van de inspecteur waardoor nadere toelichting van begrippen die de instructie onnodig zouden verlengen, achterwege blijft.

Een instructie bevat een algemene omschrijving van de werkwijze. Daarvan kan worden afgeweken gelet op de aangetroffen situatie in een bedrijf of indien dit voortvloeit uit een specifiek doel van een inspectieproject.

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Instructie / Handhaving	5
Herkennen	5
Evalueren	5
Beheersen	6
Wijze van handhaving	6
Dagelijkse onafgebroken rusttijd	7
Pauzeregeling	8
Wekelijkse onafgebroken rusttijd	9
Arbeidstijd per dienst jeugdige	10
Links naar gekoppelde instructies zoals instrumentarium/ achtergrondinformatie	11

Inleiding

Toepassingsgebied:

Deze werkinstructie is toepasbaar bij de beoordeling van de arbeids- en rusttijden van jeugdigen. Een jeugdige werknemer is een werknemer van 16 of 17 jaar.

Omdat jeugdigen en kinderen fysiek en geestelijk nog in ontwikkeling zijn en daardoor meer kans hebben op een bedrijfsongeval worden, afhankelijk van de leeftijd, voorwaarden gesteld aan:

- het soort werk,
- de werkomgeving,
- het werktempo,
- de mate en vorm van voorlichting, onderricht en toezicht en de
- arbeids- en rusttijden waarin wordt gewerkt.

Daarnaast worden er normen gesteld aan de duur van de verrichte arbeid. In deze werkinstructie wordt de handhaving m.b.t. de arbeids- en rusttijdnormen van jeugdigen beschreven.

Instructie / Handhaving

Inspectievragen met toelichting

Herkennen

Is de werknemer en/of stagiair 16 of 17 jaar?

Nee Einde. Bekijk welke werkinstructie wel van toepassing is.

Ja Ga door naar volgende vraag.

Worden de arbeids- en rusttijden van de jeugdige deugdelijk geregistreerd?

Nee Beoordeel of er sprake is van overtreding directe boete of dat er een waarschuwing gegeven kan worden. Zie werkinstructie Handhavingsbeleid Arbeidstijdenwet. Bij een ODB maak je een boeterapport op voor overtreding artikel 4:3 van de Arbeidstijdenwet (ATW).

Ja Ga door met deze werkinstructie.

Evalueren: Beoordelen risico's aan de hand van de maatregelen

Welke arbeids- en/of rusttijdnormen zijn van toepassing? De arbeids- en rusttijdnormen voor jeugdigen staan in hoofdstuk 5 van de Arbeidstijdenwet. Als een artikel van toepassing is op een jeugdige dan wordt dat vermeld in het eerste lid van dat artikel. Bijvoorbeeld artikel 5:3, eerste lid ATW. Als een artikel niet van toepassing is op een jeugdige dan wordt gelijk gestart met regels voor volwassenen. Bijvoorbeeld artikel 5:9, eerste lid ATW.

Stagiair(e)s en (bij/vakantie)banen 16 & 17 jaar (ATW hoofdstuk 5)

minimum dagelijkse rust*

dagelijkse rust:	12 uur
in elk geval tussen:	23.00 – 06.00 uur
wekelijkse rust:	36 uur onafgebroken per periode van 7 x 24 uur

maximum arbeidstijd*

per dienst:	9 uur
per week:	45 uur
per 4 weken:	gemiddeld 40 uur per week (160 uur)

pauze bij arbeidstijd > 4,5 uur: ten minste 30 min, zo nodig opgesplitst in pauzes van elk 15 minuten

zondagsarbeid nee, tenzij**
13 vrije zondagen per 52 weken,
elk ander aantal bij collectieve regeling,
individuele toestemming nodig bij minder dan 13 vrije zondagen per jaar.

* In het Arbeidstijdenbesluit staan voor 16- en 17-jarigen uitzonderingen:

- Brood & banketbakkerij; artikel 5.4:3
- Defensie; artikel 5.6:2

** Op zondag wordt geen arbeid verricht, tenzij:

- Het bijvoorbeeld in de CAO of in het contract staat en het uit de aard van het werk voortvloeit;
 - De bedrijfsomstandigheden dit noodzakelijk maken en de werkgever overeenstemming heeft bereikt met het medezeggenschapsorgaan of (bij het ontbreken daarvan) met de belanghebbende medewerkers.
-

Bij de vaststelling van de arbeidstijd per dag, week of 4 weken tellen onderwijsuren en/of uren in bij- of vakantiebanen mee naast de uren van de bijbaan of stage

Beheersen: Beoordelen risico's aan de hand van de maatregelen

Wijze van handhaving

Voor de beoordeling of aan de arbeids- en rusttijdnormen worden voldaan bij 16- en 17-jarigen wordt gekeken naar de artikelen 4:2, 5:3, 5:5 en 5:7 ATW.

Specifiek voor jeugdigen is in artikel 4:2 ATW opgenomen dat onderwijstijd aan arbeidstijd wordt gelijkgesteld. Hier wordt dan ook rekening gehouden bij de berekening van de arbeids- en rusttijden van de jeugdige.

Indien het noodzakelijk is om de jeugdige te horen, volg dan de werkinstructie horen in bestuursrecht.

Bekijk aan de hand van de onderzoeksinformatie welk stroomschema toepasbaar is.

Dagelijkse onafgebroken rusttijd jeugdige

Inspectiepunt ARTW503010

Artikel 5:3, eerste lid ATW geeft aan dat de minimale dagelijkse rusttijd ten minste 12 uren is in een aaneengesloten tijdruimte van 24 uren, waarin zijn begrepen de uren tussen 23.00 uur en 06.00 uur. De minimale dagelijkse rusttijd voor een jeugdige werknemer is ten minste 12 uur in elk tijdvak van 24 uur. Deze rusttijd moet de nachturen tussen 23:00 en 06:00 uur geheel overlappen. Binnen de rusttijd van 12 uur mag ook geen schooltijd liggen omdat deze immers gelijkgesteld is met arbeidstijd.

Dit betekent, dat een jeugdige werknemer die om 06:00 uur vakken vult, ná 18:00 uur de avond daarvoor geen arbeid meer mag verrichten. Immers er moet een rusttijd van ten minste 12 uren worden genomen. En andersom een jeugdige werknemer die ná z'n schooltijd in de avond in de supermarkt tot 23:00 uur in een vulploeg werkt de volgende ochtend niet om 6:00 uur mag werken en ook niet vóór 11:00 uur op school mag beginnen.

Rusttijd >10 <12 uur => Overige Overtreding (OO)

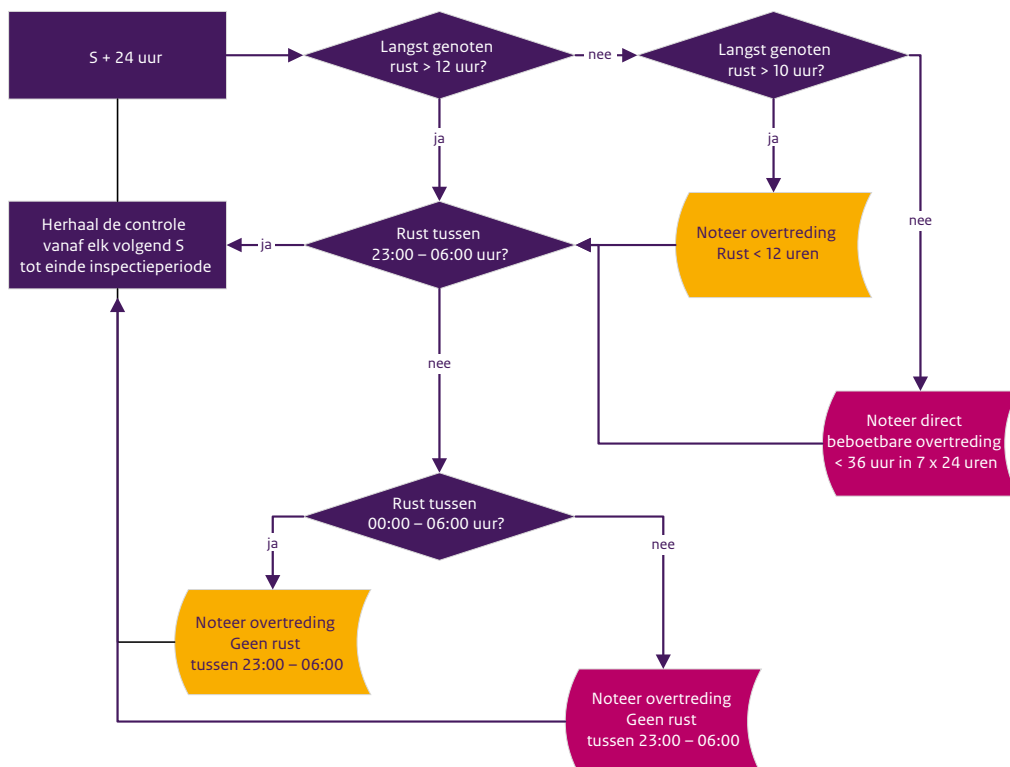
Rusttijd <10 uur => Overtreding direct boete (ODB)

Geen rust in het tijdvak 23:00 – 0:00 => Overige Overtreding (OO)

Geen rust in het tijdvak 0:00 – 06:00 => Overtreding direct boete (ODB)

Artikel 5:3, derde lid ATW: de tijdruimte van 24 uren start op elke dag waarop de werknemer arbeid verricht en wel op het eerste moment van die dag. Dat is het meetpunt om na te gaan of in de daarop volgende periode van 24 uren wel de voorgeschreven dagelijkse rust is genomen.

S= het tijdvak van 24 uur wat start op het eerste moment van elke dag waarop de jeugdige werknemer met arbeid begint of als er voor de arbeidstijd nog schooltijd was, met schooltijd = arbeidstijd begint. Vanaf dat meetpunt wordt gecheckt of in het daarop tijdvak van 24 uur de rust van 12 uur is genomen en of er binnen die 12 uur geen uren tussen 23:00 en 06:00 uur zijn.

Pauzeregeling voor de jeugdige werknemer

Inspectiepunt ARTW504010

Artikel 5:4, eerste lid ATW verplicht de werkgever om de diensten van jeugdige werknemers (16 en 17 jaar) te onderbreken met pauze(s).

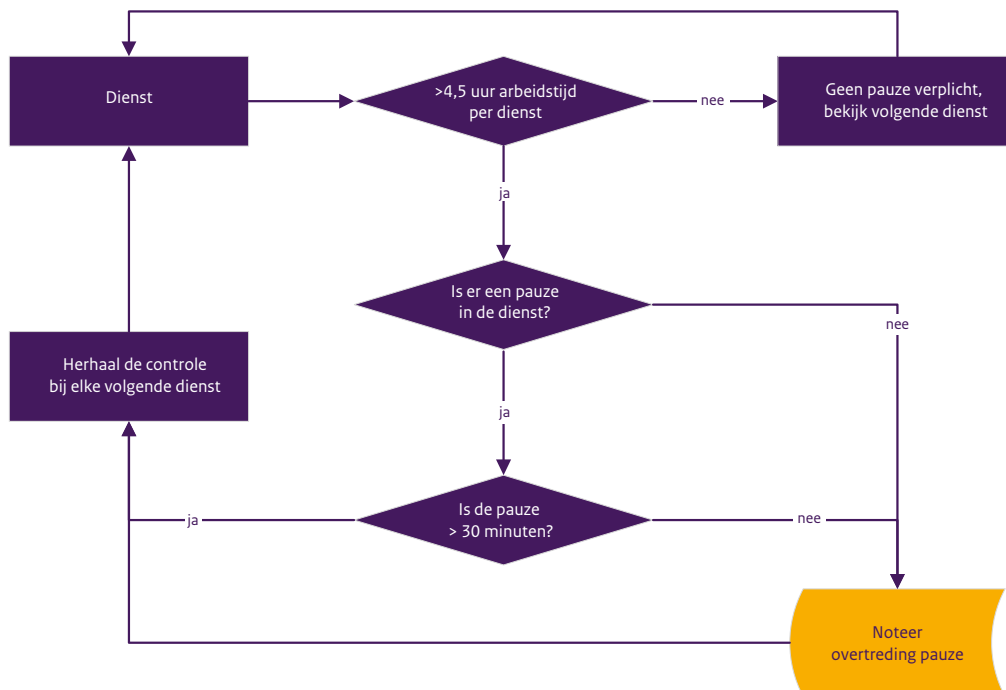
De pauze(s) zijn geen arbeidstijd, dus onderbrekingen van de arbeid van minstens 15 minuten, waarin de jeugdige werknemer geheel vrij is en geen verplichtingen heeft ten opzichte van de werkgever, worden niet bij de arbeidstijd gerekend.

Indien er meer dan 4,5 uur arbeid in een dienst wordt verricht dan heeft de jeugdige werknemer recht op pauze van 30 minuten. Dit hoeft niet 30 minuten achter elkaar te zijn maar mag ook 2 x 15 minuten zijn. Minimaal 15 minuten, anders is het geen pauze.

Een pauze ergens in de dienst is vereist indien de arbeidstijd per dienst meer is dan 4,5 uur. Let op! Er staat niet dat na 4,5 uur arbeid een pauze moet worden genomen.

Er is geen voorschrift omtrent het tijdstip van pauze, behalve dan dat de pauze de arbeid daadwerkelijk onderbreekt. Werkgever en werknemers mogen dat zelf bepalen, maar omdat de pauze de arbeid moet onderbreken kan deze niet aan het begin of aan het eind van een dienst worden genomen.

Overtreding van de pauzeregeling is een overige overtreding (OO)

Wekelijkse onafgebroken rusttijd jeugdige

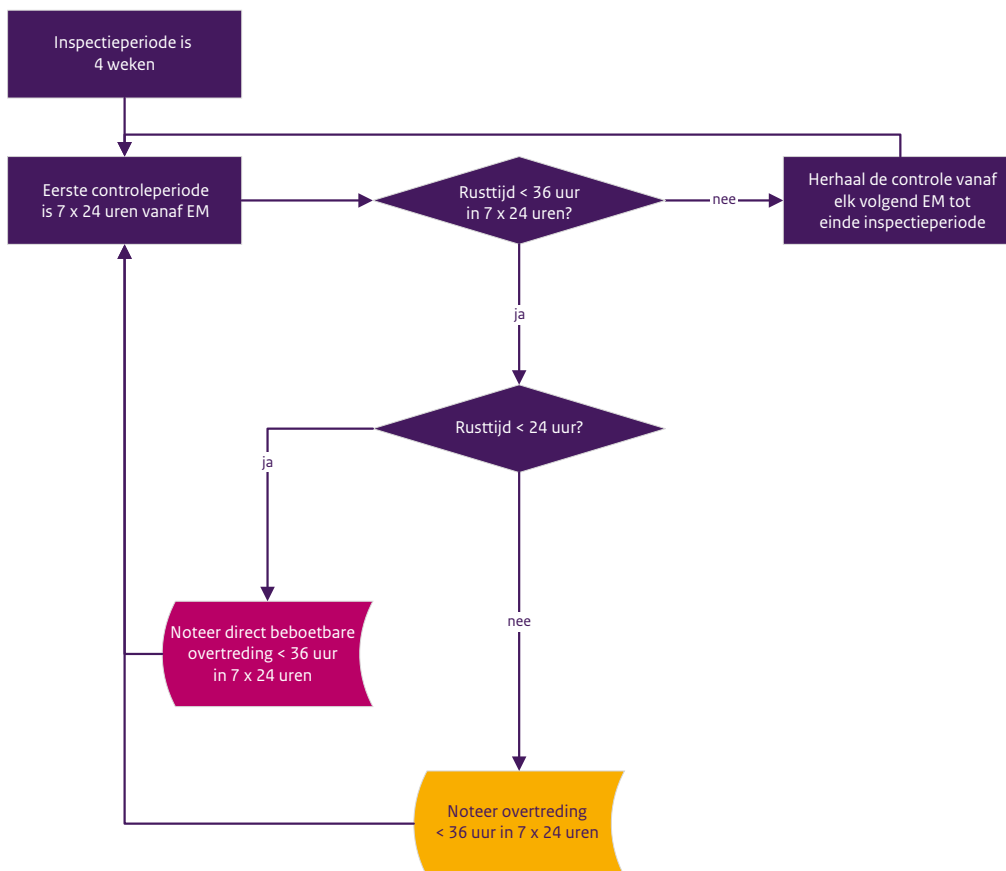
Inspectiepunt ARTW505010

Artikel 5:5, eerste lid ATW bepaalt dat de jeugdige werknemer een onafgebroken rusttijd heeft van ten minste 36 uren in elke aaneengesloten periode van 7 maal 24 uren.

Het tijdvak van 7 x 24 uur dat start op het eerste moment (EM) van elke dag waarop de werknemer met arbeid begint. Vanaf dat meetpunt wordt gecheckt of aan de rust van 36 uur wordt voldaan.

Rust tussen 24 – 36 uur? => OO

Rust <24 uur? => ODB

Arbeidstijd per dienst jeugdige

Inspectiepunt ARTW 507010

Artikel 5:7, eerste lid onder a ATW meldt dat de arbeidstijd per dienst van een jeugdige maximaal 9 uur mag zijn. Het is een direct beboetbare overtreding als de arbeidstijd meer dan 12 uur per dienst is.

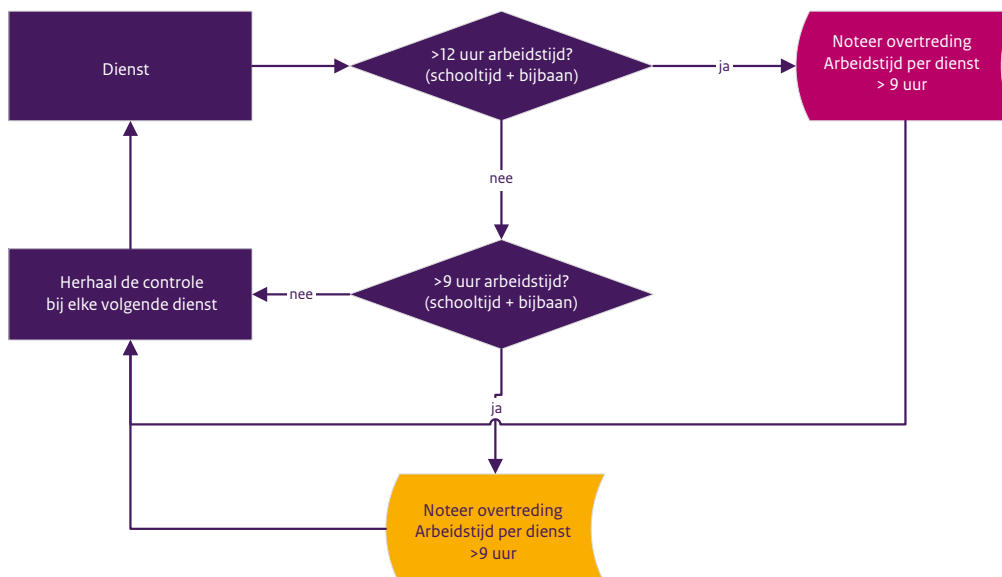
Omdat voor de jeugdige schooltijd gelijk is gesteld aan arbeidstijd (zie artikel 4:4 ATW) loopt een dienst dus ook door als tussen einde schooltijd en begintijd bijbaan (of eindtijd bijbaan en begin schooltijd) minder dan 8 uur is gelegen.

Pauzes en tussenuren tijdens schooltijd worden ook tot arbeidstijd gerekend. Pauzes tijdens de bijbaan tellen niet mee als arbeidstijd.

Rekening moet worden gehouden met de definitie van dienst: 'een aaneengesloten periode waarin arbeid wordt verricht en die gelegen is tussen twee opeenvolgende onafgebroken rusttijden van ten minste 8 uur'. Wanneer er korter dan 8 uur geen arbeid (of gelijkgestelde arbeid) is loopt een dienst door.

Door de regels van dagelijkse rusttijd mag een dienst voor een jeugdige maximaal 12 uur zijn en geen tijd bevatten tussen 00:00 en 06:00 uur.

Een voorbeeld: De scholier van 16 jaar werkt in de supermarkt op maandag tot en met zaterdag tussen 06:00 en 07:00 uur. Zijn diensttijd kan dus maximaal lopen tot 18:00 uur op dagen dat deze vanaf 06:00 uur werkt. Een tweede bijbaantje is praktisch gezien alleen nog mogelijk op een vrije middag van school of op de zaterdag, hoewel de arbeidstijd (schooltijd + bijbaantijd) samen het maximum van 45 uur per week of het gemiddelde van 40 uur over 4 weken dan snel overschreden zal worden.

Links naar gekoppelde instructies zoals instrumentarium/ achtergrondinformatie

[WI Arbeidstijdenwet](#)

[WI Arbeids- en rusttijdenbeleid](#)

Deze brochure is een uitgave van:

Nederlandse Arbeidsinspectie

Postbus 90801 | 2500 LV Den Haag
T 0800 51 51

December 2025